VANHAN PAKAN TIEN LIIKEALUEEN LUONTOKARTOITUS 2020

RAPORTTI

Vaasan kaupunki, kaavoitus

24.2.2021

SISÄLLYS

JOHDANTO **3**

1. SUUNNITTELUALUE **4**

1.1. Sijainti 4

1.2. Yleistietoa alueen luonnosta 8

2. SUUNNITTELUALUEEN ERITYISPIIRTEET **9**

2.1. Maaperä 9

2.2. Valuma-alueet 9

2.3. Viheraluejärjestelmä 11

3. MAASTOSELVITYS **13**

3.1. Yleistä 13

3.2. Maastokäynnit 2020 13

4. TULOKSET **14**

4.1. Luontotyypit ja kasvillisuus 14

4.2. Pesimälinnusto 17

4.3. Liito-orava 20

4.4. Lepakot 20

4.5. Viitasammakko 24

5. MAANKÄYTÖSSÄ HUOMIOITAVAT TEKIJÄT **25**

6. LÄHTEET **27**

Päiväys: 24.2.2021
Raportin laadinta: Laura Lahti, Tuomas Kiviluoma, Jan Nyman, Vaasan kaupunki © 2021
Kuvat: Jan Nyman
Kartat: Vaasan kaupunki, kaavoitus © 2021

JOHDANTO

Vaasan Vanhan Pakan tien suunnittelualueelle asemakaavan laadinta aloitettaneen vuoden 2021 aikana. Suunnitelman pohjatietoaineistoksi alueelle tehtiin luontoselvitys maastokaudella 2020.

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, johon kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 9 §).

Lisäksi Euroopan unionin luontodirektiivillä (92/43/ETY) ja lintudirektiivillä (79/409/ETY) on luontoarvojen selvittämiseen ohjaava vaikutus maankäytön suunnittelun yhteydessä. Direktiivien tavoitteita on kirjattu luonnonsuojelulakiin sekä metsä- ja vesilakiin.

Selvitysalue arvioitiin pienialaiseksi asemakaava-alueeksi. Arvion perusteena on suunnittelualueen sijainti rakennetun alueen tuntumassa ja suunnittelualueen pieni kokonaispinta-ala.

Yleis- ja asemakaavojen suunnittelua varten laadittavien luontoselvitysten ohjeistuksen mukaan pienialaisen asemakaava-alueen suunnittelu voi koskea esimerkiksi asemakaavamuutosta, uutta asemakaavaa rakennetulle alueelle tai asemakaavan laatimista alueelle, jossa on vain vähän luonnontilaisia alueita. Pienialaisen asemakaavan ollessa suunnittelualueena luontoarvojen selvittämiseen riittää yleensä maastokäynti paikan päällä sekä olemassa olevan tiedon tarkistaminen (Huttunen & Pahtamaa 2002).

Selvitysalueen luontotyypit kartoitettiin ja tehtiin erillisselvitykset pesimälinnustosta sekä liito-oravan ja lepakoiden esiintymisestä alueella. Raportissa esitellään inventointien tulokset. Raportin ovat laatineet ympäristöinsinöörit Laura Lahti ja Jan Nyman Vaasan kaupungin kaavoituksesta. Ympäristöinsinööri Tuomas Kiviluoma on osallistunut lepakkokartoituksen maastotöihin.

1. SUUNNITTELUALUE

1.1. Sijainti

Vanhan Pakan tien liikealue sijaitsee noin 2,5 kilometrin päässä Vaasan keskustasta kaakkoon. Selvitysalue sijaitsee Sairaskodinkadun–Huutoniementien–Vanhan Pakan tien rajaamalla alueella. Pinta-alaltaan luontoselvitysalue on noin 4,7 hehtaarin kokoinen. Selvitysalueen sijainti ja rajaus on esitetty kartoilla 1–4.

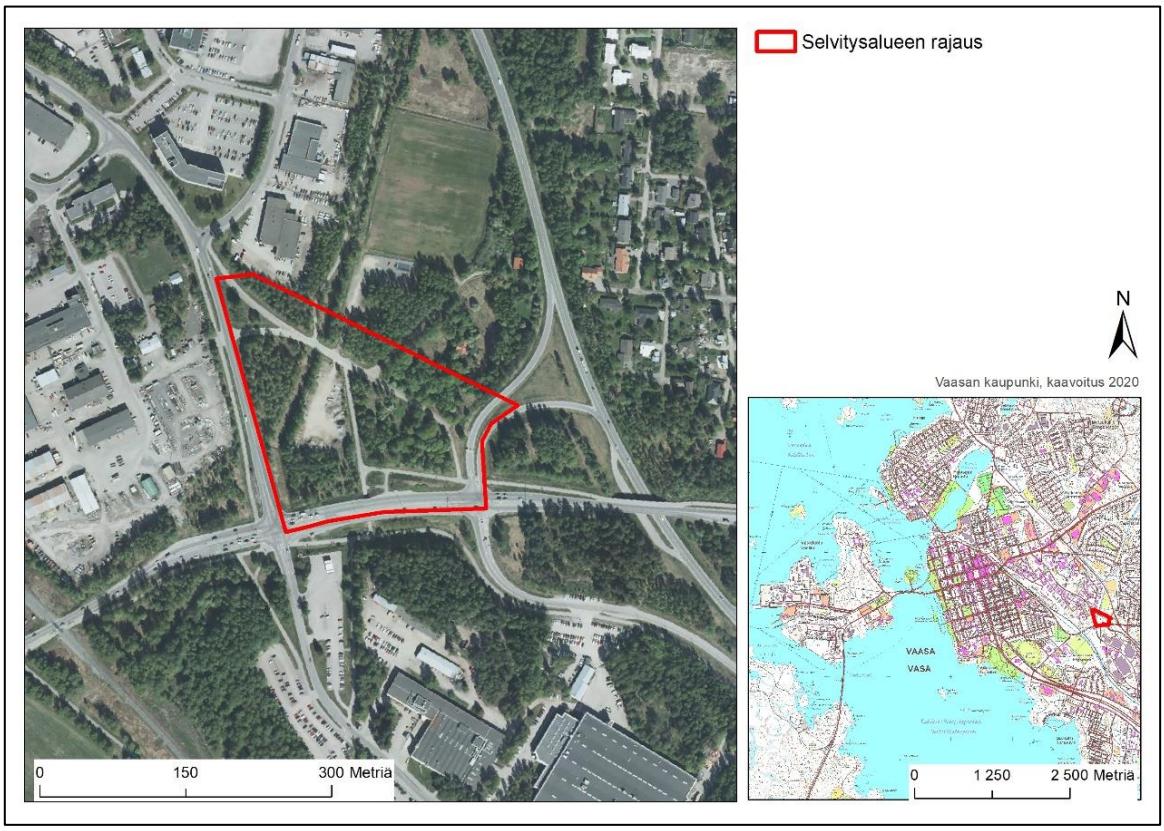

Kartta 1. Suunnittelualueen sijainti.

Kartta 2. Suunnittelualue ilmakuvassa esitettynä.

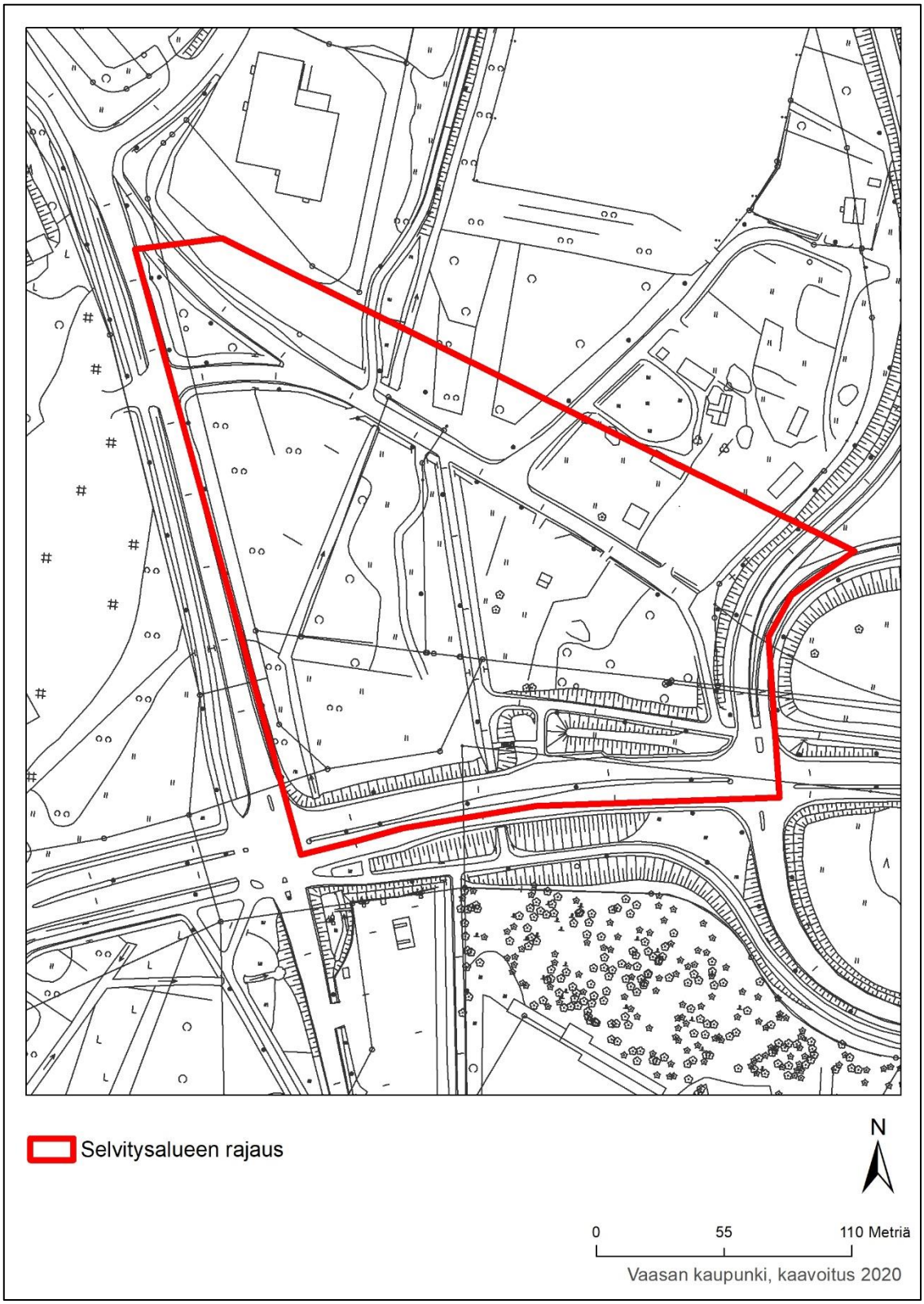

Kartta 3. Suunnittelualue pohjakartalla esitettynä.

Kartta 4. Suunnittelualue peruskartalla esitettynä.

1.2. Yleistietoa alueen luonnosta

Selvitysalue sijaitsee vilkaasti liikennöityjen kokoojaväylien varrella. Alueen etäpuolella on Huutoniementie ja länsipuolella Sairaskodinkatu. Alueen itäpuolella on paljon liikennöity Yhdystie. Selvitysalueen sisällä on kevyen liikenteen väyläverkosto, joita pitkin pyöräily ja kävely on ohjattu Klemettilän, ABB:n, Hietalahden ja Huutoniemen suuntiin. Kevyen liikenteen infrastruktuuri jakaa alueen luonnonalueet pienialaisiksi puistomaisiksi kaistaleiksi.

Alueella ei ole rakennuksia, mutta siellä sijaitsee joutomaaksi luokiteltava varastoalue, minne autoliikenne tapahtuu Sairaskodinkadun kautta. Lisäksi läheisen urheilualueen pysäköintialueelle liikenne on ohjattu myös samaa reittiä pitkin. Varastoalue sijoittuu suunnittelualueen länsipuolelle, alueen halki kulkevan valtaojan viereen.

Kuva 1. Selvitysalue sijaitsee vilkaasti liikennöidyn Sairaskodinkadun varrella.

2. SUUNNITTELUALUEEN ERITYISPIIRTEET

2.1. Maaperä

Suunnittelualue sijaitsee itäosaltaan kallioisella harjanteella, alueen länsiosa on alavaa savikkoa. Selvitysalueen länsiosan laaksopainanne muodostuu Vaasan alueelle tyypillisesti pääosin saven eri lajeista. Suunnittelualueen maaperätiedot on esitetty kartalla 5.

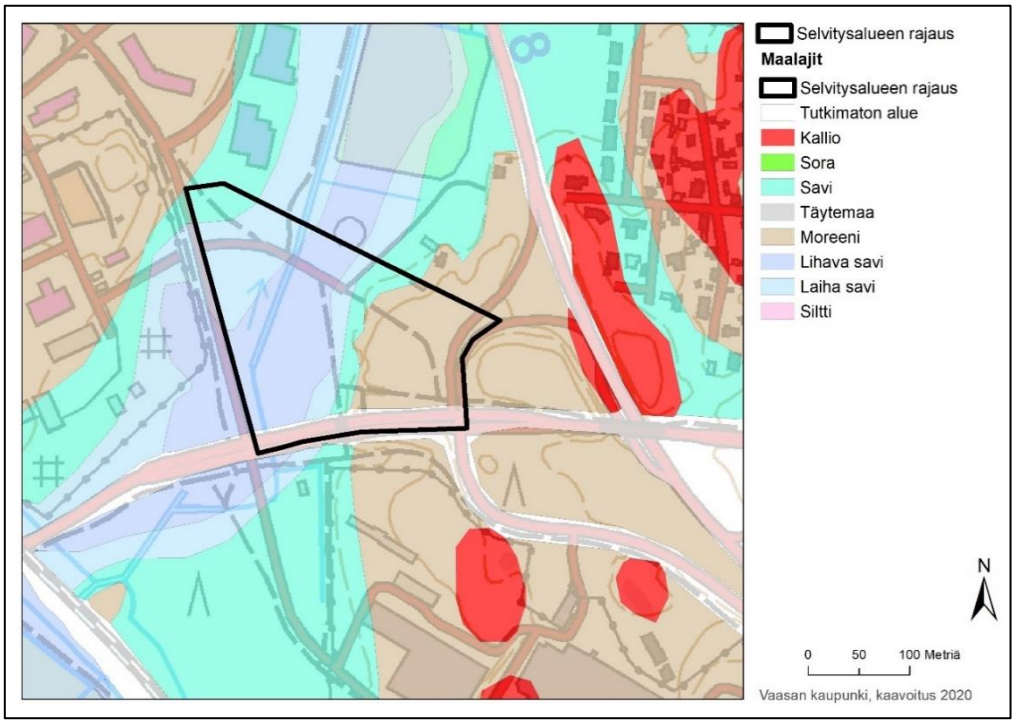

Kartta 5. Suunnittelualueen maaperäkartta

2.2. Valuma-alueet

Selvitysalueen sijaitsee suurelta osin Hietalahden–Purolan laaksossa. Korkeammalla merenpinnan tasosta sijaitseva selvitysalueen itäosa kuuluu Suvilahden–Purolan selänteeseen. Pintavalunta suuntautuu itäosasta alas kohden laakson valtaojaa, josta vedet jatkavat hitaalla liikkeellä kohti pohjoista. Osittain lähialueen hulevedet on ohjattu kaupungin hulevesiverkoston kautta valtaojaan. Selvitysalueella ei sijaitse valumavesialtaita tai muita hulevesiä viivyttäviä kosteikkoja. Alueen laserkeilausaineisto on esitetty kartalla 6.

Kartta 6. Laserkeilausaineisto alueen korkeuseroista.

2.3. Viheraluejärjestelmä

Viheraluejärjestelmään kuuluvat erilaiset viheralueet, virkistysalueet, puistot ja ulkoilureitit. Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmän osakokonaisuudet ovat määritelty retkeilyalueiksi, ulkoilualueiksi, lähipuistoiksi, kaupunginosapuistoiksi, merenrantapuistoiksi, maa- ja metsätalousalueiksi sekä viherreiteiksi. (Vaasan yleiskaava–Vasa generalplan 2030.)

Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmä sitoutuu maisemarakenteeseen ja muuhun luontoperustaan. Viheraluejärjestelmän suunnittelulla pyritään säilyttämään luonto monimuotoisena, terveenä ja tuottokykyisenä. Samalla viheraluejärjestelmä myös jäsentää kaupunkia ja pyrkii täyttämään asukkaiden virkistykselliset ja elämykselliset tarpeet. (Vaasan yleiskaava–Vasa generalplan 2030.)

Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmän perusrungon muodostavat rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet. Niitä ovat selänteiden lakiosat, laaksojen pohjat, jyrkät ja kivikkoiset rinteet sekä lähdepaikat ja niistä lähtevät kosteikot. Rakentamisen ulkopuolelle jäävät myös luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilaissa määritellyt luontotyypit sekä tiukasti suojeltujen eläinlajien reviirien ydinalueet. Selvitysalueen sijoittuminen Vaasan viheraluejärjestelmässä on kuvattu kartalla 7. (Vaasan viheraluejärjestelmä 2030.)

Kuva 2. Viherreitit ovat osa viheraluejärjestelmää.

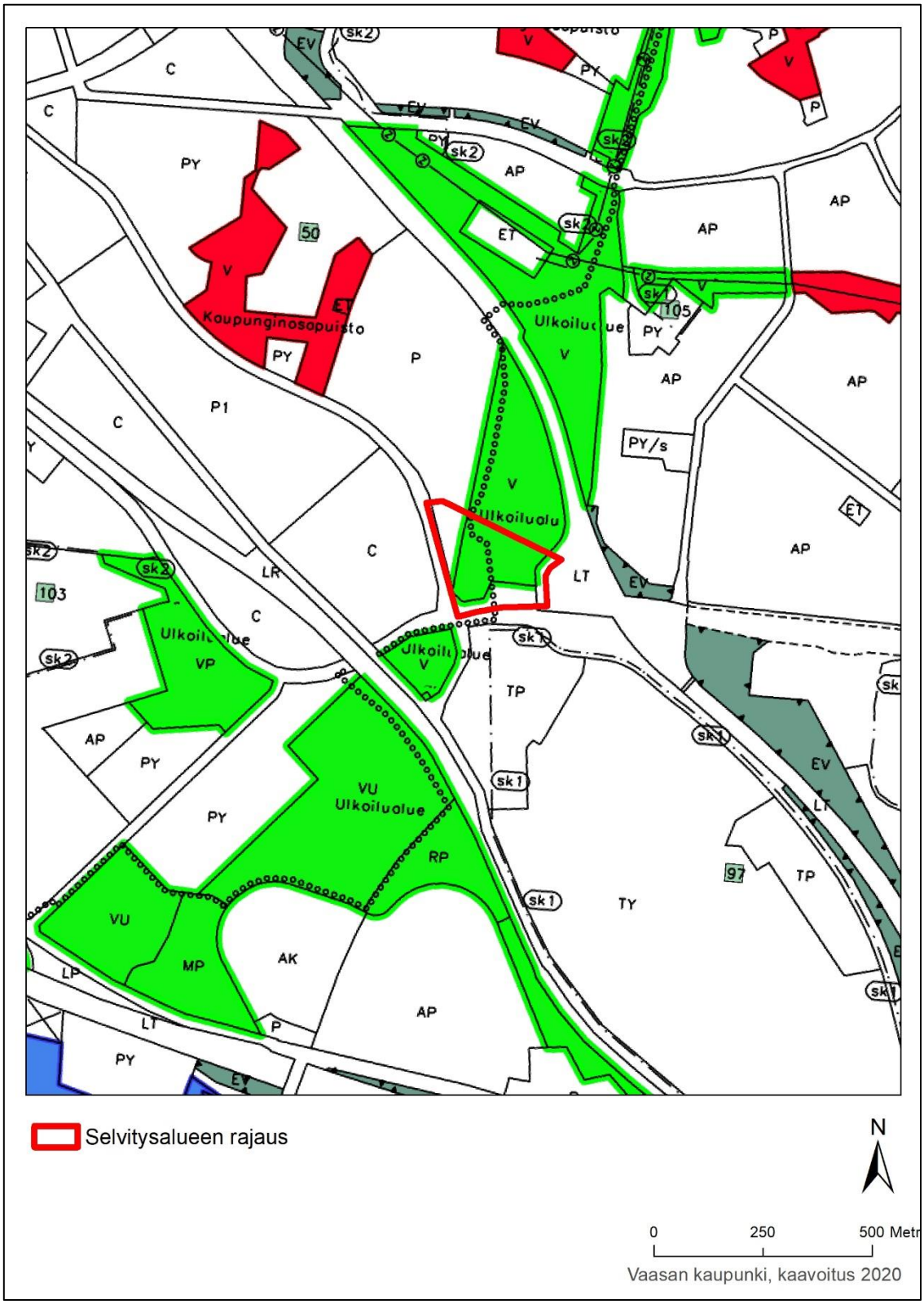

Kartta 7. Suunnittelualueen sijainti viheraluejärjestelmässä.

3. MAASTOSELVITYS

3.1. Yleistä

Selvitysalueelta ei ole käytössä aikaisempia luontoselvityksiä. Tausta-aineistona käytettiin Vaasan kaupungin metsäsuunnitelman kuviotietoja 2020–2030 sekä kaupungin luontotietokannassa olevia tietoja suojeltujen lajien esiintymisalueista.

Ympäristöhallinnon ylläpitämän tietokannan mukaan suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse merkittäviä uhanalaisten tai erityisesti suojeltavien lajien esiintymisalueita. Lisäksi selvitysalueen läheisyydessä ei ole valtakunnallisia luonnonsuojelualueita tai paikallisia luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia kohteita. (syke.fi/avoindata)

3.2. Maastokäynnit 2020

Selvitysalueelle tehtiin yhteensä 14 maastokäyntiä 16.3.–2.9.2020. Maastossa kaikilla yleisillä alueilla sijainneet viheralueet kuljettiin jalkaisin läpi ja havainnot kirjattiin muistiin. Maastokäynnit tehtiin sateettomana ja tuulettomina aamuina, jolloin näkyvyys ja kuuluvuus olivat hyviä. Elokuun käynnit tehtiin iltayöstä lepakkokartoitukseen sopivassa sateettomassa säässä.

Maastotyöt ajoitettiin siten, että ajankohta oli paras mahdollinen eri lajiryhmien esiintymisen selvittämiseen (Huttunen & Pahtamaa 2002). Pesimälinnustokartoitus tehtiin 16.3.–24.6.2020, liitooravakartoitus 16.3. ja 2.4.2020 sekä lepakkokartoitus neljällä käyntikerralla 13.8.–2.9.2020. Lisäksi viitasammakokartoitus tehtiin 4.5. ja 7.5.2020.

Maastoinventoinneissa sovellettiin ohjeistuksia, joita on annettu eri eliöryhmien kartoituksiin (Söderman 2003). Lajiryhmien inventoinnissa käytetyt menetelmät on kuvattu tarkemmin tämän raportin osiossa tulokset.

4. TULOKSET

4.1. Luontotyypit ja kasvillisuus

Suunnittelualueella ei sijaitse varsinaisia metsäalueita, vaan alueen kasvillisuus on puistomaista. Vaasan kaupungin metsätietokannan 2020-2030 alustavien kuviotietojen mukaan alueen kuviot ovat lähimetsiksi luokiteltuja lehtomaisia kankaita. Selvitysalueella sijaitsevat metsätietokannan kuviot 596, 652, 653 ja 654. Tarkemmmat kuviotiedot kuvattu alla.

Selvitysalueen luontotyyppi-inventoinnissa ei löydetty luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia suojeltuja luontotyyppejä tai muita arvokkaita elinympäristöjä. Inventointialue sijaitsee rakennetun ympäristön vaikutuspiirissä ja tämä näkyy kasvillisuudessa mm. metsänreunojen rajautumisena ojiin, katuihin tai kevyen liikenteen väyliin. Alueen luontotyypien rajaukset on esitetty kartalla 8.

Kuvio 596 / osittain selvitysalueella

- lehtomainen kangas
- pinta-ala 1,6 ha
- hienojakoinen kangasmaa
- pääpuulaji koivu, kuvion eteläosassa leppää
- ikä noin 45 v
- lähimetsä

Kuvio 652

- lehtomainen kangas
- pinta-ala 0,84 ha
- hienojakoinen kangasmaa
- pääpuulaji rauduskoivu, sekapuina nuoria mäntyjä ja pajuja
- nuorempaa koivua eteläosassa
- ikä noin 45 v
- lähimetsä

Kuvio 653 / osittain selvitysalueella

- lehtomainen kangas
- pinta-ala 0,52 ha
- hienojakoinen kangasmaa
- pääpuulaji rauduskoivu
- nuorempaa koivua eteläosassa
- ikä noin 60 v
- lähimetsä

Kuvio 654

- lehtomainen kangas
- pinta-ala 0,57 ha
- keskikarkea / karkea kangasmaa
- pääpuulaji rauduskoivu, sekapuina nuoria mäntyjä ja pajuja
- nuorempaa koivua eteläosassa
- ikä noin 60 v
- lähimetsä

Kuva 3. Näkymä kuviolta 652.

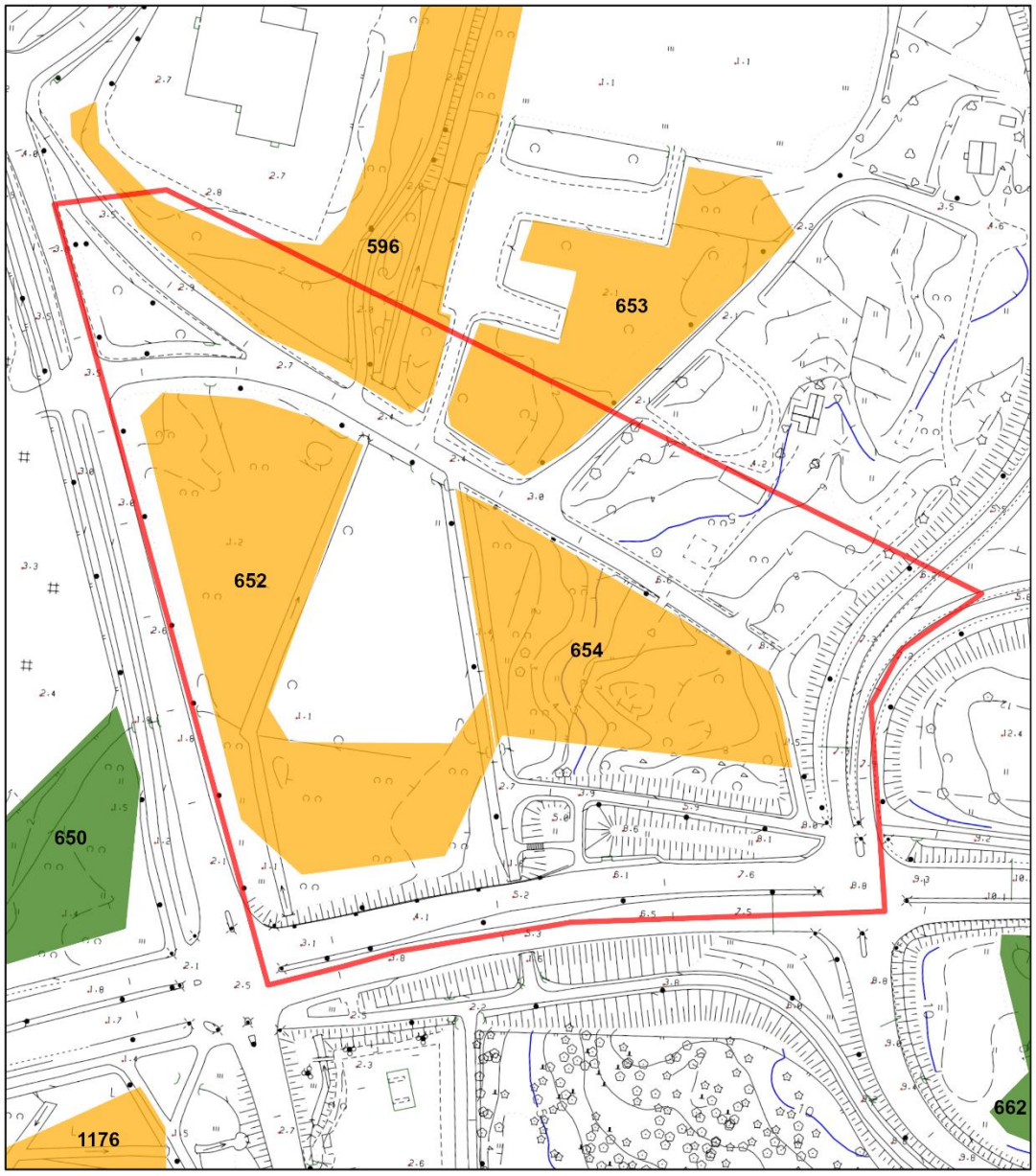

Kartta 8. Suunnittelualueen luontotyypit.

4.2. Pesimälinnusto

Pesimälinnusto selvitettiin atlasmenetelmällä, jonka tuloksena saatiin alueella havaituista lintulajeista pesimisvarmuusindeksit (Väisänen, Lammi & Koskimies 1998). Pesimisvarmuusindeksit on luokiteltu seuraavasti:

1. *Havaittu pesimäaikana, ei todennäköisesti pesi alueella*
2. *Mahdollinen pesintä (havaittu yksittäinen lintu tai lintupari kerran sopivassa pesimäympäristössä*
3. *Todennäköinen pesintä (pysyvä reviiri, lintu rakentamassa pesää, varoittelemassa, hyökkäilemässä, näyttelemässä siipirikkoa)*
4. *Varma pesintä (nähty pesä, havaittu linnun menevän pesään tai lähtevän pesästä, nähty juuri lentokykyiset poikaset tai untuvikot, emo kantamassa ruokaa, hautova emo, poikasten ääntelyä pesässä)*

Selvitysalueelta pyrittiin löytämään erityisesti EU:n lintudirektiivin liitteen I lintulajit (79/409/ETY) ja Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajit (Hyvärinen, Juslén, Kemppainen, Uddström & Liukko 2019). Linnustokartoituksen maastotyöt teki ympäristöinsinööri Jan Nyman Vaasan kaupungin kaavoituksesta.

Linnustokartoitukset tehtiin varhaisina aamun tunteina 16.3., 4.5., 5.5., 7.5., 20.5., 4.6., 9.6. ja 24.6.2020. Havaittujen lajien kokonaismäärä selvitysalueen tuntumassa oli 22. Näistä 15 lajin pesimisvarmuusindeksi viittasi pesintään (pesimisvarmuudet 3-4). Lajimäärä alueella oli Vaasan olosuhteissa tavanomainen huomioiden alueen pinta-ala. Pesimälajisto koostui lehtomaisten sekametsien ja kultturimaiden lintulajeista. Näitä lajeja olivat mustarastas, räkättirasta, punakylkirastas, lehtokerttu ja harmaasieppo.

Selvitysalueella ei maastokauden 2020 aikana pesinyt Euroopan unionin lintudirektiivin liitteen I (79/409/ETY) lajeja. Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajeista alueella tavattiin silmälläpidettäviksi (NT) lajiksi määritellyt västäräkki (*Motacilla alba*), harakka (*Pica pica*) ja punavarpunen (*Carpodacus erythrinus*). (Hyvärinen ym. 2019)

Taulukko 1. Suunnittelualueen pesimälinnusto kesällä 2020. Taulukossa lajien pesimisvarmuudet ja suojelustatukset. Taulukossa käytetyt lyhenteet. Pesimisvarmuusindeksit: 1 = Havaittu alueella, 2 = Mahdollinen pesintä, 3 = Todennäköinen pesintä, 4 = Varma pesintä. Suomen uhanalaisuusluokituksen suojelustatukset: NT = silmälläpidettävä laji.

Laji	**Tieteellinen nimi**	**Pesimisvarmuusindeksi**	**Suojelustatus**
Tavi	*Anas crecca*	2	
Sepelkyyhky	*Columba palumbus*	3	
Västäräkki	*Motacilla alba*	3	**NT**
Punarinta	*Erithacus rubecula*	3	
Mustarastas	*Turdus merula*	3	
Räkättirastas	*Turdus pilaris*	4	
Punakylkirastas	*Turdus iliacus*	3	
Mustapääkerttu	*Sylvia atricapilla*	2	
Lehtokerttu	*Sylvia borin*	3	
Hernekerttu	*Sylvia curruca*	2	
Pajulintu	*Phylloscopus trochilus*	3	
Harmaasieppo	*Muscicapa striata*	3	
Kirjosieppo	*Ficedula hypoleuca*	3	
Sinitianen	*Parus caeruleus*	4	
Talitiainen	*Parus major*	4	
Harakka	*Pica pica*	2	**NT**
Peippo	*Fringilla coelebs*	3	
Tikli	*Carduelis carduelis*	2	
Vihervarpunen	*Carduelis spinus*	1	
Urpiainen	*Carduelis flammea*	4	
Punavarpunen	*Carpodacus erythrinus*	1	**NT**
Keltasirkku	*Emberiza citrinella*	3	
Yhteensä lajeja	**22**	**22**	**3**

Kuva 4. Punarinta on tavanomainen laji nykyään asutuksen tuntumassa.

Kuva 5. Pajulintu viihtyy kaikenlaisissa ympäristöissä, myös puistomaisissa lähimetsissä.

4.3. Liito-orava

Suomen luonnonsuojelulain 49 § toteuttaa Euroopan Unionin luontodirektiivin listan IV (a) kuuluvien lajien suojelua. Lain mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittujen eläinlajien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Liito-orava (*Pteromys volans*) kuuluu Euroopan Unionin luontodirektiivin listaan IV (a). Kategorian lajit ovat tiukan suojelun piirissä. Tämän vuoksi liito-oravan esiintymisalueet tulee selvittää maankäytön suunnittelun yhteydessä.

Liito-oravakartoitus tehtiin jälkijätöksiin perustuvalla menetelmällä, joka on yleisesti käytössä selvitettäessä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (Sierla, Lammi, Mannila & Nironen 2004). Selvitysalueen kaikki habitaatiltaan liito-oravalle soveltuvat alueet tutkittiin systemaattisesti maastokäyntien yhteydessä 16.3. ja 2.4.2020.

Liito-oravareviirien inventoinnissa tarkistettiin lajille sopivilla elinpiireillä sijaitsevat kolopuut sekä vanhat oravanpesät. Jälkijätöksiä etsittiin lisäksi suojapuina toimivien vanhojen kuusien alta sekä ravintoalueilta lehtipuuvaltaisista metsänosista.

Kevään maastokartoituksessa selvitysalueelta ei löytynyt merkkejä liito-oravan elinpiireistä. Lähialueella liito-oravan tunnettuja elinpiirejä sijaitsee selvitysalueen eteläpuolella.

4.4. Lepakot

Lepakot ovat olleet rauhoitettuja Suomessa jo vuodesta 1923 lähtien. Nykyinen suojelu perustuu Euroopan unionin luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteeseen IV (a). Suomessa EU:n luontodirektiiviä toteuttaa luonnonsuojelulain 49 §, jonka nojalla luontodirektiivin liitteessä IV (a) määriteltyjen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Suomessa kaikki vakituisesti tavattavat lepakkolajit kuuluvat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeihin. Lisäksi lepakot ovat rauhoitettuja luonnonsuojelulain 38 § nojalla, minkä johdosta niiden tahallinen pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen on kielletty.

Selvitysalueen lepakkokartoitus tehtiin reittikartoitusmenetelmällä. Tätä menetelmää käytettäessä selvitysalue inventoidaan vähintään kolme kertaa maastokauden aikana, etukäteen suunnitellun reitin mukaan.

Reitin tulee kattaa mahdollisimman tarkasti lepakoiden käyttämät alueet kuten metsät, puistot ja rakennetut alueet. Lisäksi reitin tulee kulkea alueen eri biotooppien halki lukuun ottamatta laajoja pelto- ja hakkuualueita sekä taimikoita. Reitti suunnitellaan kulkemaan esimerkiksi polkuja pitkin, jolloin kartoituksen toistettavuus on helpompaa jatkossa. Lepakkokartoitusreitti on havainnollistettu kartalla 9. (Hagner–Wahlsten 2007.)

Lepakkokartoituksen maastokäynnit tehtiin neljänä iltana 13.8., 19.8., 25.8. ja 2.9.2020. Kartoitusiltoina sääolot olivat ohjeistuksen mukaiset. Kartoitusohjeistuksen mukaan inventointi tulee tehdä vähintään +5 celsiusasteen lämpötilassa, jotta lepakoiden ravintoeläimet eli lentävät hyönteiset olisivat ilmassa. Sateisessa, tuulisessa ja viileässä säässä lepakot eivät ole aktiivisia. (Hagner-Wahlsten 2007, Sierla ym. 2004.)

Selvitysalueen reittikartoituksissa havaittiin yhteensä kolme lepakkoa. Kaksi havainnoista määritettiin pohjanlepakoiksi ja yksi ohilentävä lepakko jäi tarkemmin lajilleen määrittämättä. Havainnot ovat samantyyppisiä kuin vastaavissa kartoituksissa Vaasassa aiemmin eli yksittäiset rakennetuilla alueilla tai niiden tuntumassa havaitut lepakot ovat kohtalaisen yleisiä Vaasan seudulla. Useimmin rakennetuilla alueilla havaitaan pohjanlepakoita. Lepakkohavainnot on esitetty taulukossa 2. Havaintopaikat ovat esitetty kartalla 10.

Taulukko 2. Selvitysalueen lepakkokartoituksen tulokset.

PVM.	Pohjanlepakko	Viiksisiippalaji	Lepakkolaji	Yhteensä
13.8.2020	0	0	1	**1**
19.8.2020	2	0	0	**2**
25.8.2020	0	0	0	**0**
2.9.2020	0	0	0	**0**
Yhteensä	**2**	**0**	**1**	**3**

Kartta 9. Lepakkokartoitusreitti.

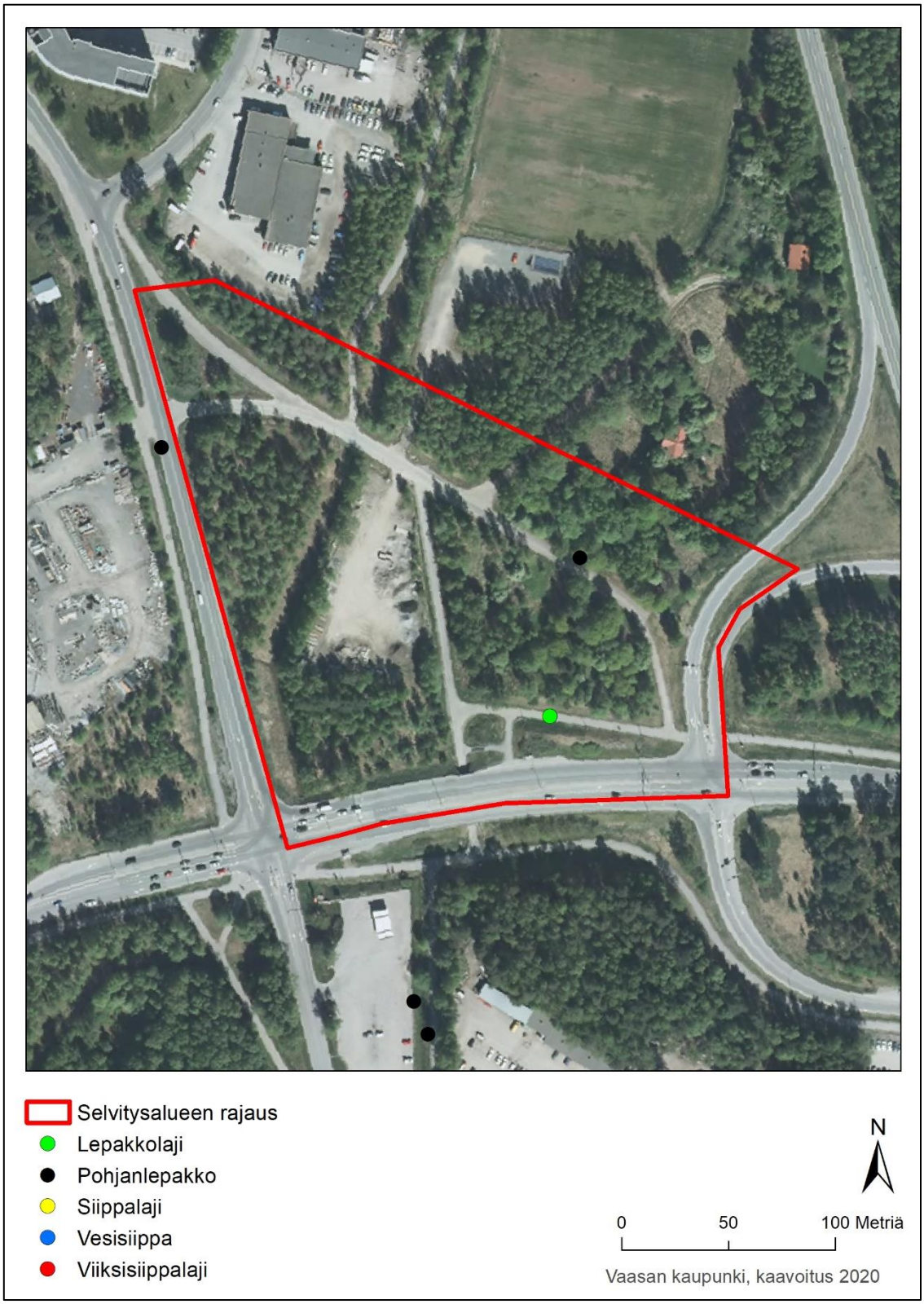

Kartta 10. Lepakkohavainnot.

4.5. Viitasammakko

Viitasammakko (*Rana arvalis*) kuuluu EU:n luontodirektiivin listaan IV (a) kuten myös liito-orava ja lepakot. Kategorian lajit ovat tiukan suojelun piirissä. Tämän vuoksi viitasammakon esiintymisalueet tulee selvittää maankäytön suunnittelun yhteydessä.

Viitasammakko elää kosteissa elinympäristöissä, etenkin rehevillä rannoilla ja soilla. Paikkauskollisuus on viitasammakolle tyypillistä. Viitasammakko saattaa pysytellä muutamien neliömetrien laajuisella alueella koko kesän ja palata samalle alueella seuraavanakin kesänä. Viitasammakko talvehtii vesien pohjissa, niin makeassa kuin murtovedessäkin. (Sierla ym. 2004)

Kuva 6. Viitasammakon kutupaikat ovat usein pieniä lampia.

Viitasammakkokartoitus tehdään keväällä, lajin kerääntyessä kutupaikoille. Kutupaikkoina ovat useimmin lammet, järvenpohjukat tai meren lahdet. Kutupaikat kartoitetaan parhaiten kiertämällä vesistön rannat ja laskemalla äänteleväät koiraat. Viitasammakon ääni on pulputtava, tavallisen sammakon ääni on jatkuvaa hyrinää. (Sierla ym. 2004)

Viitasammakkokartoitus tehtiin 4.5. ja 7.5. illan hämärtyessä noin klo 23.30 jälkeen. Kummallakaan kerralla suunnittelualueen valtaojasta ei tehty havaintoja lajista. Aiempien kartoitusten perusteella voidaan arvioida, että selvitysalueen ojanvarsi ei ole viitasammakolle otollisinta kutualuetta. Tavallisimmin lajin kutupaikat ovat pienissä lammissa, joissa ei ole virtaavaa vettä.

5. MAANKÄYTÖSSÄ HUOMIOITAVAT TEKIJÄT

Vanhan Pakan tien suunnittelualueelle laadittiin luontoselvitys maastokauden 2020 aikana. Suunnittelualueelle tehtiin yhteensä 14 maastokäyntiä 16.3–2.9.2020. Maastossa kartoitettiin alueen luontotyypit, pesimälinnusto sekä etsittiin liito-oravan, viitasammakon ja lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Kuva 7. Kesäinen kuva suunnittelualueelta. Kuva Juha-Matti Linna.

Luontokartoituksen taustalla on maankäyttö- ja rakennuslaki, jonka 9 § velvoittaa tekemään riittävät selvitykset ennen maankäytön suunnittelua. Maankäyttö- ja rakennuslain lisäksi EU:n luontodirektiivi (92/43/ETY), lintudirektiivi (79/409/ETY) sekä luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilaki ohjaavat luontoselvityksen laadintaan.

Maastokartoituksen perusteella voidaan esittää seuraavat huomiot alueen luonnonoloista:

- Alueen luontoinventoinnissa ei löydetty luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia suojeltuja luontotyyppejä tai muita arvokkaita elinympäristöjä.
- Suunnittelualueella ei tavattu pesivänä Euroopan unionin lintudirektiivin liitteen I (79/409/ETY) lajeja.
- Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajeista alueella havaittiin silmälläpidettäväksi määritellyt västäräkki, harakka ja punavarpunen.
- Selvitysalueelta ei löytynyt merkkejä liito-oravan elinpiireistä tai luonnonsuojelulain 49 § mukaisista liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikoista. Lähialueella liito-oravan tunnettuja elinpiirejä sijaitsee selvitysalueen eteläpuolella.
- Lepakkokartoituksessa ei löydetty Suomen luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisia lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Lepakkokartoituksen yhteydessä tehtyjen havaintojen perusteella lepakot ruokailevat selvitysalueen tuntumassa pääosin katualueiden yllä. Alueen jatkosuunnittelu on mahdollista tehdä siten, että se ei heikennä lepakoiden ruokailualueita tai siirtymäreittejä.
- Maastohavaintojen perusteella arvioitiin, että selvitysalueella ei esiinny muita Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV (a) nisäkäs- ja matelijalajeja eikä sammakkoeläimiä (viitasammakko).

Selvitysalue voidaan luokitella rakennetun alueella sijaitsevaksi puistoksi, jota halkovat kevyen liikenteen väylät. Selvitysalueella ei ole merkittäviä suojeltavia lakisääteisiä luontoarvoja, jotka tulisi ottaa huomioon tulevassa maankäytön suunnittelussa.

Maastokauden 2020 aikana Vanhan Pakan tien liikealueen luonnonolot inventoitiin asemakaavoituksen pohjatiedoksi. Luontokartoituksen tietoja voidaan hyödyntää jatkossa asemakaavan luontovaikutusten arvioinnissa sekä asemakaavan toteutumisen jälkeen mahdollisesti tehtävässä seurannassa.

6. LÄHTEET

Hagner–Wahlsten, N. 2007. Lepakot ja maankäytön suunnittelu. Koulutustilaisuus Vaasassa 8.5.2007.

Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002. Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste. Oulu 2004.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus–Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. - Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö. Helsinki 2004.

www.syke.fi/avoindata

Söderman, T. 2003. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Edita 2003.

Vaasan kaupunki, metsäsuunnitelma 2020-2030, kuviotiedot. Vaasan kaupunki, viheralueyksikkö 2020.

Vaasan kaupunki 2011. Vaasan yleiskaava 2030–Vasas generalplan 2030. Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2011.

Vaasan kaupunki 2011. Vaasan viheraluejärjestelmä 2030–Vasas grönområdesstruktur 2030. Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2011.

Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998. Muuttuva pesimälinnusto. Otava, Helsinki. 567 s.

Ympäristöministeriö 2017. Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Ohje YM Dnro YM/1/501/2017. Ympäristöministeriö 6.2.2017.